

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 135 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1162, LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 144 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1222 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 138 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1272

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimo Nr. SV-S-449 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.5, 1.7 ir 1.9 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 135 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1162 (toliau – Projektas Nr. 1) ir atkreipti Lietuvos Respublikos Seimo dėmesį į tai, kad Darbo santykių komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2022 m. gegužės 5 d. posėdyje socialiniai partneriai pritarė Projektui Nr. 1.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 144 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1222 dėl šios priežasties: siekdama, kad darbuotojams už darbą būtų mokamas darbo užmokestis, o ne Lietuvos Respublikos darbo kodekso 144 straipsnio 8 dalyje numatytos kompensacijos darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas lauko sąlygomis, arba susijęs su kelionėmis ar važiavimu (toliau – kompensacijos), nuo kurių neskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punktas), Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 355 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 14, 25, 27, 30, 52, 58, 144, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 240 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 226¹ straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pateikė Seimui Lietuvos Respublikos darbo kodekso 14, 25, 27, 30, 52, 58, 144, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 240 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 226¹ straipsniu įstatymo projektą Nr. XIVP-1516, kuriuo siūlo panaikinti kompensacijas. Lietuvos Respublikos valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis, 2020 m. Lietuvoje registruoti 4 993 juridiniai asmenys už kilnojamojo pobūdžio darbą 90 618 darbuotojams išmokėjo 134 753 809 eurus kompensacijų. Pažymėtina, kad ne didesnio darbo užmokesčio, o kompensacijos mokėjimas gali neigiamai paveikti darbuotojo padėtį, nes, skaičiuojant atostoginius, darbuotojui

mokamus už kasmetines atostogas, kompensacija neįtraukiama, taip pat ji neįtraukiama skaičiuojant pensijas, ligos, motinystės ir tėvystės išmokas.

3. Pritarti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1272 (toliau – Projektas Nr. 2) siekiui – suteikti darbuotojams galimybes lanksčiau derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, tačiau nepritarti Projekto Nr. 2 siūlomai teisinio reguliavimo priemonei dėl šių priežasčių:

3.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 232 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymo, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 14, 16, 22, 23 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-752 11 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 2, 7 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 27 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861

31 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pateikė Seimui Lietuvos Respublikos darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-1438, kuriame siūloma daugiau galimybių derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus (darbuotojui pateikus prašymą, pagrįstą sveikatos priežiūros įstaigos išvada apie jo sveikatos būklę arba būtinybę slaugyti šeimos narį ar kartu su juo gyvenantį asmenį, darbdavys turės suteikti jam galimybę dirbti ne visą darbo laiką, dirbti nuotoliniu būdu ar pasirinktu darbo laiko režimu).

3.2. Papildomų garantijų darbuotojams reglamentavimas Darbo kodekse neskatina sudaryti kolektyvinių sutarčių. 2019 m. kolektyvinių sutarčių aprėptis Lietuvoje buvo tik 14,8 proc., o Prancūzijoje – 94 proc., Švedijoje – 92 proc. 2020 m. kolektyvinių sutarčių aprėptis Lietuvoje buvo 21,03 proc., o 2021 m. – 25,6 proc. Pažymėtina, kad Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 5.2.3 papunktyje nurodytas veiksmas „Ugdyti socialinių partnerių kompetencijas ir gebėjimus, siekiant visapusiško įsitraukimo ir atstovavimo reguliuojant darbo ir darbo apmokėjimo santykius kolektyvinėmis sutartimis“.

Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje buvo ne kartą diskutuota dėl įvairių pasiūlymų didinti papildomų poilsio dienų skaičių, bet nebuvo rastas bendras sutarimas, nes padidėję darbo vietos kaštai neigiamai paveiktų Lietuvos Respublikos ekonomiką. Paminėtina, kad, išankstiniais Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Lietuvoje

buvo 262 054 gyventojai (75 metų ir vyresni), kurių vaikams, jei jie jų turi, priklausytų 12 papildomų poilsio dienų per metus. Kadangi Lietuvoje kolektyvinių sutarčių aprėptis yra viena mažiausių Europos Sąjungos valstybėse narėse ir siekiama ją didinti, socialiniai partneriai dėl papildomų garantijų darbuotojams (taip pat ir dėl papildomos poilsio dienos) turi susitarti kolektyvinėse sutartyse.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras